

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงานของกิจการ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรและสามารถระบุตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนที่เหมาะสมเพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมของบริษัทแห่งหนึ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการผลิตถังบรรจุก๊าซเหลวไม่รวมการซ่อมถัง โดยนำต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณต้นทุนตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรมของการผลิตก๊าซเหลว ศึกษาขั้นตอนการผลิตเพื่อหากิจกรรมหลักในการผลิต เก็บรวบรวมข้อมูลทางบัญชีและการเงินจากงบการเงินปี 2551 ของบริษัทแห่งหนึ่ง

3.1.2 ขอบเขตประชากร

การศึกษาครั้งนี้ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์พนักงานบริษัทแห่งหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ ผู้จัดการแผนกบัญชี หัวหน้างาน และพนักงานบัญชี รวม จำนวนทั้งสิ้น 7 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

1. การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิต คือ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ ผู้จัดการแผนกบัญชี หัวหน้างานและพนักงานบัญชีรวม 7 คน รวมทั้งเข้าร่วมสังเกตการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ระบุกิจกรรม ระบุตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนและกีดต้นทุนดำเนินงาน

2. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการรวบรวมข้อมูลด้านบัญชีและการเงิน ของบริษัทแห่งหนึ่ง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาาระบบต้นทุนฐานกิจกรรมสำหรับธุรกิจผลิตถังบรรจุก๊าซเหลว ของบริษัทแห่งหนึ่ง โดยได้กำหนดวิธีการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ ผู้จัดการแผนกบัญชี หัวหน้างานและพนักงานบัญชีรวมทั้งสิ้น 7 คน การสังเกตการปฏิบัติงาน และได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือคู่มือ เอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิต และรวบรวมข้อมูลบัญชี เพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนกิจกรรมของการผลิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) กำหนดต้นทุนฐานกิจกรรม

ทำการจำแนกข้อมูลทางบัญชีของงบการเงิน ปี 2551 โดยจัดกลุ่มค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายบริหารบางรหัสบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม จัดประเภทรายการค่าใช้จ่ายตามรหัสบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกันให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ทำให้สะดวกแก่การพิจารณาตัวเลขในแต่ละหมวดหมู่ ผลจากการคำนวณหาต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อนำต้นทุนที่ได้ใช้ในการปันส่วนให้แก่แต่ละกิจกรรมการผลิต

2) หาจำนวนกิจกรรมในการผลิต

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้จัดการ โรงงานและการสังเกตการปฏิบัติงาน เพื่อหากิจกรรมหลักในการผลิตถังบรรจุก๊าซเหลวโดยพิจารณาถึงลักษณะงานที่ต้องทำมากกว่าการพิจารณาว่าเป็นงานของแผนกใด สามารถกำหนดหรือเลือกใช้ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน ระบุตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุนของแต่ละกิจกรรมตามความสัมพันธ์กับการเกิดต้นทุนของกลุ่มกิจกรรมนั้น ๆ

3) นำค่าใช้จ่ายรวมเพื่อปันส่วนให้กิจกรรม

คำนวณต้นทุนที่จัดกลุ่มค่าใช้จ่ายการผลิตตามลักษณะของต้นทุนแยกตามกิจกรรมหลักของแต่ละกิจกรรมต่าง ๆ โดยอาศัยตัวผลิตภัณฑ์ทรัพยากร หากทรัพยากรใดสามารถปันส่วนไปยังกิจกรรมได้โดยตรงก็สามารถระบุกิจกรรมได้ หากเป็นโดยประมาณหรือดุลยพินิจ ก็จะทำอัตราส่วนของตัวผลิตภัณฑ์ไว้ เพื่อใช้ในการปันส่วนต้นทุนเข้าสู่กิจกรรม ต้นทุนจะถูกปันส่วนเข้าสู่งานต่าง ๆ ตามปริมาณกิจกรรมที่จำเป็นต่อการผลิตงานนั้น ๆ

4) หาอัตราต้นทุนกิจกรรม (Activity Rate)

ค่าใช้จ่ายถูกปันส่วนเข้าสู่กิจกรรมโดยอาศัยตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน ได้ต้นทุนกิจกรรมรวมซึ่งจะนำไปหาต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยทั้งต้นทุนกิจกรรมการผลิตต่อหน่วย และต้นทุนกิจกรรมสนับสนุนการผลิตต่อหน่วย ดังนี้

อัตราต้นทุนกิจกรรม (Activity Rate) = ต้นทุนกิจกรรม/ปริมาณตัวผลักต้นทุน

3.3.2 การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม

จากข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ต้นทุนฐานกิจกรรมของบริษัทแห่งหนึ่ง ตามขั้นตอนดังนี้

1) การวิเคราะห์และระบุกิจกรรมหลัก

วิเคราะห์และระบุจำนวนกิจกรรมหลักในการผลิตถังบรรจุก๊าซเหลว โดยพิจารณาถึงลักษณะงานที่ต้องทำมากกว่าการพิจารณาว่าเป็นงานของแผนกใด มีต้นทุนทางอ้อมหรือค่าใช้จ่ายการผลิตใดเข้าไปเกี่ยวข้องบ้าง

2) การคำนวณต้นทุนกิจกรรม

นำค่าใช้จ่ายจากบัญชีแยกประเภทมาจัดกลุ่ม ทั้งในส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายใดเกี่ยวข้องกับสนับสนุนกิจกรรมในการผลิตถือเป็นต้นทุนที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม ซึ่งในการศึกษาจะศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายรวมที่เกิดขึ้นของปี 2551

3) การวิเคราะห์ และระบุตัวผลักต้นทุนกิจกรรม

นำกิจกรรมหลักมาวิเคราะห์และระบุตัวผลักต้นทุนกิจกรรม กำหนดหรือเลือกใช้ตัวผลักต้นทุน โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์กับการเกิดต้นทุนของกลุ่มกิจกรรมนั้น ๆ ไปยังกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ตัวผลักต้นทุนตามอัตราจัดสรรตามกิจกรรม (Activity Rate) เพื่อหาต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วย ทั้งต้นทุนกิจกรรมการผลิตต่อหน่วย และต้นทุนกิจกรรมสนับสนุนการผลิตต่อหน่วย

4) การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์

นำต้นทุนกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ ทางด้านต้นทุน (Cost Dimension) โดยแบ่งต้นทุนให้กับสิ่งที่ต้องการทราบต้นทุน การแบ่งต้นทุนการใช้ทรัพยากรเข้าสู่ศูนย์กิจกรรมที่กำหนดไว้โดยใช้ความสัมพันธ์ของตัวผลักต้นทุน เข้าสู่ศูนย์กิจกรรมที่กำหนด ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งขั้นที่ 1 ต่อจากนั้นจะแบ่งต้นทุนของศูนย์กิจกรรมเข้าสู่สิ่งที่ต้องการทราบต้นทุน โดยใช้ตัวผลักต้นทุนที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการทราบต้นทุน และในขั้นที่ 2 จะแบ่งต้นทุนจากศูนย์กิจกรรมแต่ละระดับเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีทั้งหมด 4 รุ่น คือ

1. รุ่น ISO Container 20,000 X 8 Bar
2. รุ่น ISO Container 20,000 X 18 Bar
3. รุ่น ISO Container 20,000 X 23 Bar
4. รุ่น VIE Vessel 25,000 X 22 Bar